

Sygn. akt III USKP 18/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 stycznia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Bohdan Bieniek

SSN Halina Kiriło

w sprawie z odwołania H. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

o emeryturę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 14 stycznia 2021 r.,

skargi kasacyjnej organu rentowego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 11 lipca 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

**1. uchyla zaskarżony wyrok i zmienia poprzedzający go wyrok
Sądu Okręgowego w P. z 15 marca 2018 r., sygn. akt III U (...) w
ten sposób, że oddala odwołanie H. M. od decyzji organu
rentowego z 25 września 2017 r., (...),**

**2. nie obciąża odwołującego się kosztami zastępstwa
procesowego organu rentowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Decyzją z 25 września 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. (organ rentowy) odmówił H. M. (wnioskodawca) prawa do emerytury. Organ rentowy stwierdził, że wnioskodawca nie udowodnił wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stałe i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Wnioskodawca zaskarżył powyższą decyzję organu rentowego odwołaniem.

Wyrokiem z 15 marca 2018 r., III U (...), Sąd Okręgowy w P. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od 18 lipca 2017 r.

Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawca w okresie od 1 grudnia 1978 r. do 31 lipca 1997 r. zatrudniony był w Nadleśnictwie w O., gdzie od 1 grudnia 1978 r. do 1 grudnia 1979 r., od 1 stycznia 1981 r. do 17 maja 1983 r., od 30 stycznia 1985 r. do 31 lipca 1985 r., od 1 stycznia 1987 r. do 31 marca 1988 r., od 1 listopada 1988 r. do 31 grudnia 1988 r. stałe i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace kierowcy ciągnika na stanowisku kierowcy ciągnika kołowego, natomiast od 18 maja 1983 r. do 30 stycznia 1985 r., od 1 sierpnia 1985 r. do 31 grudnia 1986 r., od 1 kwietnia 1988 r. do 31 października 1988 r., od 1 stycznia 1989 r. do 30 września 1991 r., od 1 września 1992 r. do 31 lipca 1997 r. stałe i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace maszynisty ciężkich maszyn drogowych na stanowisku operatora sprzętu ciężkiego – maszynisty spycharki. Wnioskodawca w trakcie pracy w Nadleśnictwie w O. woził ciągnikiem drzewo z lasu do składu w O., wykonywał orki, czasami bronował, wykonywał opryski, wykaształ pobocza, kosił nieużytki. Wnioskodawca pracował na sprzęcie ciężkim na spycharce gąsienicowej, odśnieżał drogi karczował lasy, wykonywał zalesianie. Wnioskodawca obsługiwał również koparkę, którą kopał rowy i równiarkę, którą równał pobocza i w okresie zimy spychał śnieg.

Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu BHP na okoliczność ustalenia, czy praca wnioskodawcy na stanowisku kierowcy ciągnika przy pracach polowych (w rolnictwie) odpowiadała warunkom, o jakich mowa w wykazie prac w szczególnych warunkach w Wykazie A, dział VIII, poz. 3 (w transporcie i łączności) stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników

zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm., dalej jako rozporządzenie z 7 lutego 1983 r.).

W ocenie Sądu Okręgowego, wnioskodawca był narażony przez cały okres swojego zatrudnienia na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia, bez względu na to, czy kierował ciągnikiem (traktorem) w transporcie, czy obsługiwał ciągnik podczas prac polowych, ponieważ w obu przypadkach jest to ciężka praca wymagająca dużej koncentracji i wysiłku psychofizycznego. Zdaniem Sądu pierwszej instancji brak jest podstaw do odróżnienia pracy kierowcy ciągnika pracującego w transporcie i przewożącego różne rodzaje „towarów”, od kierowcy ciągnika pracującego w polu. Sąd Okręgowy uwzględniając zasady doświadczenia życiowego oraz treść sporządzonej w sprawie opinii biegłego z zakresu BHP przyjął, że praca kierowcy ciągnika w polu była znacznie bardziej wymagająca i trudniejsza, a tym samym bardziej szkodliwa i uciążliwa dla zdrowia, niż praca kierowcy i ciągnika w transporcie.

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że nadleśnictwa nie należą *sensu stricto* do sektora transportowego gospodarki, to jednak nie może ująć uwadze, że pod poz. 3 działu VIII, Wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia z 7 lutego 1983 r., poza pracą kierowców ciągników, wymienione zostały również prace kierowców kombajnów lub pojazdów gąsienicowych. Zasady doświadczenia życiowego wskazują, że kombajny czy pojazdy gąsienicowe nie służą do transportu, nie są środkami transportu. Kombajny są maszynami rolniczymi przeznaczonymi do wykonywania prac polowych, zatem podobnie jak i ciągniki (traktory), przede wszystkim są wykorzystywane w rolnictwie, głównie przy pracach polowych, nie zaś w transporcie. Podobnie pojazdy gąsienicowe są urządzeniami służącymi do poruszania się po terenach bagnistych, pustynnych czy niedostępnych ze względu na nadmierną pochyłość lub niestabilność podłoża oraz – jako pojazdy poruszające się z nieznaczna szybkością – nie służą głównie do prac transportowych, lecz stosowane są powszechnie w wojsku i jako maszyny do robót ziemnych.

Apelację od powyższego wyroku Sądu Okręgowego wniósł organ rentowy zaskarżając go w całości.

Wyrokiem z 11 lipca 2019 r., III AUa (...), Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację.

Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia Sądu Okręgowego i uznał, że praca wnioskodawcy w okresie od 1 grudnia 1978 r. do 31 lipca 1997 r. w Nadleśnictwie O. w charakterze kierowcy ciągnika kołowego i kierowcy pojazdu gąsienicowego była pracą w warunkach szczególnych, a stanowisko apelującego organu rentowego kwestionujące zaliczenie tej pracy do wymaganego okresu ocenił jako niezasadne.

Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę, że prace kierowcy ciągnika w transporcie i rolnictwie, mimo podobieństw, są różne co jednak nie wyklucza możliwości zaliczenia pracy kierowcy ciągnika np. w spółdzielni kółek rolniczych jako pracy w warunkach szczególnych. Sąd drugiej instancji wskazał, że pod poz. 3, działu VIII, Wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. – prace w transporcie i łączności - wymienione zostały prace m.in. kierowców kombajnów, które to urządzenia w większości są maszynami rolniczymi, wykorzystywanymi nie w transporcie, ale przy pracach w rolnictwie jak również prace kierowców pojazdów gąsienicowych, czyli w praktyce najczęściej maszyn budowlanych służących do prac w trudnym terenie a nie do typowego transportu. Ustawodawca decydując się na umieszczenie tych prac w jednej pozycji miał na uwadze okoliczność, że chodzi co do zasady o pojazdy, czyli co do zasady urządzenia służące do transportu, jak i fakt narażenia kierowców tak ciągników, jak kombajnów i pojazdów gąsienicowych na te same czynniki szkodliwe, uciążliwe czy niebezpieczne.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego praca wnioskodawcy obejmująca czynności kierowcy ciągnika rolniczego, ze względu na narażenie na tożsame czynniki szkodliwe i uciążliwe co praca kierowcy ciągnika w transporcie nie wykazuje żadnych istotnych różnic, a organ rentowy takich różnic również nie wykazał.

Sąd drugiej instancji zwrócił uwagę, że odwołujący się wykonywał pracę kierowcy ciągnika pod rządami trzech różnych przepisów wykonawczych (rozporządzeń) normujących kwalifikację prac w warunkach szczególnych. W obowiązującym do 31 grudnia 1979 r. rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 1956 r. w sprawie zaliczania pracowników do kategorii zatrudnienia (Dz.U. Nr 39, poz.176 ze zm.) uwzględniano wprost prace traktorzystów (Dział XVII rolnictwo i leśnictwo, poz. 1). Stosownie do treści § 9 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 maja 1979 r. w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia (Dz.U.

Nr 13, poz. 86) pracownicy, którzy z tytułu zaliczenia ich pracy do pierwszej kategorii zatrudnienia nabyli uprawnieni na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, zachowują te uprawnienia. Identyczne brzmienie (§ 19) przewiduje też obowiązujące rozporządzenie z 7 lutego 1983 r. Sąd Apelacyjny stwierdził, że zagwarantowanie zachowania dotychczasowych uprawnień rozszerza katalog prac wykonywanych w szczególnych warunkach, na prace zaliczane do pierwszej kategorii zatrudnienia, zwłaszcza w razie ustalenia ich przeniesienia do nowego wykazu branżowego (z rolnictwa do transportu).

Sąd Apelacyjny uznał, że prace polowe i transportowe wykonywane przez wnioskodawcę jako kierowcę ciągnika rolniczego należy zaliczyć do prac w objętych w Wykazie A, dział VIII, poz. 3 – mimo że nie pracował w przedsiębiorstwie transportowym.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku Sądu Apelacyjnego wniósł organ rentowy, zaskarżając go w całości i wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku i jego zmianę przez zmianę wyroku Sądu Okręgowego i oddalenie odwołania oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Organ rentowy zarzucił naruszenie: art. 184 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1, 2 i 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 887 ze zm., dalej jako ustawa emerytalna) w powiązaniu z § 4 ust. 1 oraz § 2 ust. 1 rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. w związku z Wykazem A dział VIII poz. 3 zawartym w załączniku do tego rozporządzenia przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie prowadzące do uznania, że ubezpieczony spełnił wszystkie warunki nabycia prawa do emerytury, w tym legitymuje się wymaganym stażem pracy w warunkach szczególnych, co stanowi konsekwencję nieuzasadnionego zaliczenia do stażu pracy okresu zatrudnienia wnioskodawcy od dnia 1 grudnia 1978 r. do 31 lipca 1997 r. podczas zatrudnienia w Nadleśnictwie O. na stanowisku traktorzysty.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna organu rentowego okazała się zasadna w stopniu uprawniającym Sąd Najwyższy do wydania orzeczenia reformatoryjnego.

Dotychczasowe orzecznictwo Sądu Najwyższego w zakresie kwalifikowania prac kierowców ciągników jako prac w warunkach szczególnych zostało podsumowane w uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 8 sierpnia 2019 r., III UZP 3/19 (OSNP 2019 nr 1, poz. 9), zgodnie z którą pracy traktorzysty w rolnictwie wykonywanej w okresie obowiązywania rozporządzenia z 1956 r. nie uważa się za okres zatrudnienia w szczególnych warunkach, o którym mowa w art. 184 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 32 ustawy emerytalnej. Niezależnie od rozstrzygnięcia w tej uchwale problemu prawnego dotyczącego (nie)zaliczalności stażu pracy w charakterze kierowcy ciągnika wykonującego prace polowe na poczet stażu pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu rozporządzenia z 7 lutego 1983 r., w uchwale tej przypomniano, że usystematyzowanie w rozporządzeniu z 7 lutego 1983 r. prac o znacznej szkodliwości dla zdrowia i uciążliwości według kryterium branż (gałęzi gospodarki) nie jest przypadkowe. Opierało się na założeniu, zgodnie z którym konkretne stanowisko jest narażone na ekspozycję czynników szkodliwych w stopniu mniejszym lub większym w zależności od tego, w jakim dziale gospodarki (branży) była wykonywana odpowiadająca mu praca. Dlatego dla kwalifikacji danego okresu jako okresu pracy w warunkach szczególnych konieczny jest bezpośredni związek wykonywanej pracy z procesem technologicznym właściwym dla danego działu gospodarki. Przynależność pracodawcy do określonej gałęzi gospodarki miała więc istotne prawnie znaczenie i nie można dowolnie wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały przypisane w tym akcie prawnym. Dlatego Sąd Najwyższy przyjął, że jeżeli uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia konkretnej pracy wynika z jej branżowej specyfiki, to należy odmówić tego szczególnego waloru pracy wykonywanej w innym dziale gospodarki. Z drugiej jednak strony, jeżeli praca wykonywana na konkretnym stanowisku odpowiada pracy wymienionej w załączniku do rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. i przypisanej do konkretnej branży, dopuszczalne jest przełamanie branżowego przypisania stanowisk pracy uprawniających do emerytury w wieku obniżonym, jeżeli pracownicy zatrudnieni na takim samym stanowisku pracy, lecz w różnych branżach, narażeni byli w takim samym stopniu na ekspozycję na te same czynniki szkodliwe. Podkreślenia wymaga, że to „przełamanie” dozwolone jest tylko w zakresie dotyczącym „branży” i

tylko w przypadku wykonywania takiej samej pracy, jak praca odpowiadająca pracy wykonywanej na stanowisku wymienionym w załączniku do rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. Specyfika czynności wykonywanych na danym stanowisku jest zaś determinowana przypisaniem jej do określonej branży i od tej specyfiki orzecznictwo Sądu Najwyższego nie przewiduje odstępstw.

Innymi słowy – co wymaga podkreślenia z uwagi na znane Sądowi Najwyższemu z urzędu dotychczasowe stanowisko Sądu Apelacyjnego w sprawach tego rodzaju jak niniejsza - dopuszczalne jest uznanie, że wykonywanie prac transportowych przez kierowcę ciągnika transportującego towary i zatrudnionego w przedsiębiorstwie przypisanym do branży chemicznej, a nie do branży transportowej stanowi wykonywanie pracy w warunkach szczególnych, ponieważ jest to taka sama praca. Natomiast niedopuszczalne jest przyjęcie, że pracą w warunkach szczególnych było wykonywanie przez kierowcę ciągnika zatrudnionego w przedsiębiorstwie nienależącym do branży transportowej innych czynności (prac) wynikających ze specyfiki tej branży, a nie polegających na wykonywaniu czynności transportowych *sensu stricto*.

W wykazie A, dziale VIII – transport i łączność – wskazano na prace w transporcie (poz. od 1 do poz. 17) i łączności (poz. 18 do poz. 22). W ramach transportu wyodrębnia się dodatkowo prace związane z transportem: drogowym (poz. 1-3), wodnym (poz. 4-11), powietrznym (poz. 12) oraz na kolei (13-16). Do prac w transporcie zaliczono prace związane z kierowaniem pojazdami (np. prace kierowców ciągników, prace kierowców samochodów ciężarowych), ale także inne prace związane z przemieszczaniem się (przetransportowaniem) towarów albo osób (np. ciężkie prace załadunkowe, prace konduktorów wagonów sypialnych). Zatem nie tylko kierowanie pojazdem jest uważane za wykonywanie prac w transporcie, lecz także prace związane z przewożonym ładunkiem (poz. 1) albo prace związane z transportem (komunikacją) osób (poz. 14). Już wstępna lektura poszczególnych pozycji uwidacznia zaznaczenie odrębności przy pracy kierowców samochodów ciężarowych, autobusów i pojazdów specjalistycznych (poz. 2) oraz pracy kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsiennicowych (poz. 3). Szkodliwość (uciążliwość) pracy nie powstaje w związku z samym faktem prowadzenia tych pojazdów, lecz z faktem prowadzenia ich przy uwzględnieniu

specyfiki „technologii” pracy w transporcie i obciążeń psychofizycznych (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 16 grudnia 2016 r., II UK 512/15, LEX nr 2202499; z 31 sierpnia 2017 r., III UK 185/16, LEX nr 2390696). Z treści działu VIII wyprowadzono w orzecznictwie Sądu Najwyższego założenie, zgodnie z którym istnieje podstawa do wyodrębnienia prac w transporcie *sensu stricte* oraz *sensu largo*. Do pierwszej grupy zalicza się prace związane z bezpośrednią obsługą pojazdu, a jej immanentną cechą jest przemieszczanie związane z transportem osób albo rzeczy. Naturalnie przemieszczanie się w transporcie odbywa się po ciągach (szlakach) komunikacyjnych (drogach, torach wodnych, korytarzach powietrznych). Natomiast do prac w transporcie *sensu largo* należy zakwalifikować prace, które nie polegają na kierowaniu pojazdami, lecz są w pewien sposób związane z transportem (ciężkie prace załadunkowe, prace przy remoncie parowozów na gorąco, prace czyszczeni palenisk).

Z uwagi na wspomniane wyżej powiązanie szkodliwości warunków pracy z wykonywaniem pracy określonego rodzaju w przedsiębiorstwie należącym do konkretnej branży, umieszczenie przez prawodawcę prac kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsiennicowych jako prac wykonywanych w szczególnych warunkach właśnie w dziale VIII (poz. 3), a nie w innych działach wykazu A (np. w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym) musi być odnoszone do szczególnych warunków panujących w transporcie (w tym przypadku w transporcie drogowym). Dlatego szkodliwość i uciążliwość tych prac, w rozumieniu art. 32 ust. 2 ustawy emerytalnej, należy wiązać ze specyfiką poruszania się w ruchu drogowym przez pojazdy o odmiennej w stosunku do „normalnych” uczestników tego ruchu charakterystyce (gabarytach i sposobie przemieszczania się), wymagającej wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Tylko taki sposób rozumienia szczególnego charakteru prac w transporcie lądowym (drogowym) uzasadnia umieszczenie prac wymienionych w poz. 3 w tym samym dziale gospodarki wraz z pracami wykonywanymi przez kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15,

samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów (poz. 2).

Nie można natomiast utożsamiać warunków, w jakich owe prace mają być wykonywane, z warunkami towarzyszącymi pracom polowym (np. drgania, zapylenie, hałas, kontakt z środkami chemicznymi), zwłaszcza że prace te nie są pracami transportowymi (nie polegają one na przewożeniu ludzi i ładunków), lecz typowymi pracami w rolnictwie polegającymi na orce, siewie, nawożeniu i zbiorach płodów rolnych z użyciem przypiętych do traktora maszyn rolniczych, realizowanymi poza drogami publicznymi, a przez to bez narażenia na zagrożenia charakterystyczne dla ruchu drogowego.

Dlatego też w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że wykładnia językowa regulacji zawartej w wykazie A, dział VIII, poz. 3, przy uwzględnieniu przyjętej przez rozporządzenie kwalifikacji branżowo-stanowiskowej oraz systematyki przepisów, nie pozwala na kwalifikowanie pracy kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych wykonujących pracę w rolnictwie jako pracy w szczególnych warunkach.

Odmowa zakwalifikowania, jako wykonywanej w szczególnych warunkach, pracy traktorzysty (kierowcy ciągnika rolniczego) w trakcie prac polowych, a nie w transporcie, odpowiada rozumieniu tych przepisów przedstawionemu już wcześniej w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. np. wyroki Sądu Najwyższego: z 3 grudnia 2013 r., I UK 172/13, LEX nr 1467147; z 13 sierpnia 2015 r., II UK 298/14, LEX nr 1797093; z 5 maja 2016 r., III UK 121/15, LEX nr 2080883; z 5 maja 2016 r., III UK 132/15, LEX nr 2052411; z 13 lipca 2016 r., I UK 218/15, LEX nr 2108499; z 26 stycznia 2017 r., III UK 51/16, LEX nr 2258032; z 9 lutego 2017 r., III UK 66/16, LEX nr 2238701; z 16 lutego 2017 r., II UK 730/15, LEX nr 2252207; z 23 lutego 2017 r., I UK 43/16, LEX nr 2258058; z 23 lutego 2017 r., I UK 76/16, LEX nr 2252218; z 20 kwietnia 2017 r., I UK 154/16, LEX nr 2305919; z 5 października 2017 r., II UK 436/16, LEX nr 2390730; z 5 grudnia 2017 r., II UK 574/16, LEX nr 2417595; z 23 stycznia 2018 r., II UK 655/16, LEX nr 2435654; z 18 kwietnia 2018 r., II UK 64/17, LEX nr 2488694; z 27 czerwca 2018 r., I UK 178/17, LEX nr 2521656; z 23 stycznia 2020 r., II UK 221/18; z 16 stycznia 2020 r., III UK 396/18; z 5 marca 2020 r., III UK 33/19; postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23

czerwca 2020 r., III UK 260/19, LEX nr 3029719; z dnia 14 maja 2020 r., II UK 116/19, LEX nr 3047503; z 10 grudnia 2020 r., II UK 309/19, niepublikowane) i podzielanemu przez obecny skład tego Sądu.

Z poczynionych w niniejszej sprawie ustaleń wynika, że wnioskodawca był zatrudniony w spornych okresach jako traktorzysta wykonujący prace polowe, a jedynie okazjonalnie i sporadycznie prace transportowe. Wykonywanie prac polowych nie może zaś być kwalifikowane jako wykonywanie pracy w warunkach szczególnych, o której mowa w wykazie A, dział VIII, poz. 3 stanowiącego załącznik do rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. Przy dokonanych w niniejszej sprawie ustaleniach, wiążących dla sądu kasacyjnego, oraz po uwzględnieniu stażu pracy wnioskodawcy i charakteru wykonywanych czynności, zasadne było uchylenie zaskarżonego wyroku i zmiana poprzedzającego go wyroku Sądu pierwszej instancji, gdyż wydana w niniejszej sprawie decyzja organu rentowego – odmawiająca prawa do emerytury w wieku obniżonym – była zgodna z prawem. Nawet gdyby uznać, że wnioskodawca w okresie zatrudniania w charakterze maszynisty spycharki wykonywał pracę w warunkach szczególnych, to i tak przy odjęciu okresu zatrudnienia na stanowisku kierowcy ciągnika kołowego (5 lat i 7 miesięcy), w trakcie którego wnioskodawca wykonywał przede wszystkim prace rolne, takie jak orka, opryski, czy bronowanie wnioskodawca nie wykazałby 15-tu lat pracy w warunkach szczególnych.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.